

“Samen plezier in leren!”

Protocol vertragen en versnellen

Datum: 3 december 2024
Status: Definitief
Versie: 1.3

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Algemene uitgangspunten	4
2.1 Verantwoordelijkheid en bevoegdheid	4
2.2 Doubleren.....	4
2.3 Versnellen.....	5
2.4 De kleuterperiode	5
2.5 Najaarsleerlingen	6
3. Procedure en tijdpad	7
3.1 Groep 1 en 2	7
3.2 Najaarsleerlingen	7
3.3 Groep 3 t/m 7	7
3.4 Procedure versnelde leertijd.....	8
4. Bijlagen	9
Bijlage 1	9
Bijlage 2	10
Bijlage 3	12

1. Inleiding

De wet op het Primair onderwijs schrijft voor dat ieder kind recht heeft op een ononderbroken ontwikkeling. In beginsel doorlopen alle leerlingen de basisschool in 8 jaar. Echter geen enkel kind is gelijk en niet iedereen leert op dezelfde wijze. Om hieraan tegemoet te komen, differentiëren we binnen een groep naar tempo, niveau, leertijd en instructiebehoefte. Soms is dit echter niet voldoende en heeft een leerling extra leertijd nodig (verlengen / doubleren) of kan hij/zij versneld doorstromen naar het volgende leerjaar.

Wij vinden het van belang om inzichtelijk te maken op basis van welke criteria een besluit tot het vertraagd of versneld doorlopen van de basisschool is genomen. Daartoe is dit protocol opgesteld. Aan de hand van dit protocol komen we samen met ouders en indien mogelijk de leerling, tot een besluit.

Doelen van dit protocol zijn:

- aangeven wie de betrokkenen zijn en waar de verantwoordelijkheden en/of besluitvormingsbevoegdheden liggen
- inzichtelijk maken van de algemene uitgangspunten en specifieke criteria van De Cantharel t.a.v. versnellen en vertragen
- inzicht geven in de procedure die wordt gevolgd

Omdat doubleren of vervroegd doorstromen een ingrijpende gebeurtenis kan zijn, maken we de afweging zorgvuldig. Voor- en nadelen worden in beeld gebracht om tot een verantwoord besluit te komen. Het werken met kinderen is maatwerk, ieder kind is uniek. Daarom is het belangrijk om in het oog te houden dat niet altijd alles te beoordelen is op basis van gesteld criteria. Dit protocol moet dan ook als een richtlijn worden gezien waarin factoren altijd t.o.v. elkaar worden gewogen.

2. Algemene uitgangspunten

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke algemene uitgangspunten in beginsel worden aangehouden om te komen tot het besluit van vertragen of versnellen.

2.1 Verantwoordelijkheid en bevoegdheid

Centraal staat dat school en ouders samen de mogelijkheden van het versnellen (een leerjaar “overslaan”) of vertragen (doubleren) bespreken en afwegen. Echter, de school heeft het laatste woord in de beslissing voor wat betreft versnellen of vertragen. Dit gebeurt altijd na zorgvuldig overleg met de ouder(s)/verzorger(s) van het kind. De besprekingen vinden veelal enkel plaats met de leerkracht en intern begeleider.

Wanneer ouders het niet eens zijn met het genomen besluit, dan kunnen zij gebruik maken van de geldende klachtenprocedure zoals deze omschreven staat in de schoolgids.

Het besluit tot versnellen of vertragen wordt vastgelegd in een verslag van het gesprek, opgesteld door de intern begeleider, dat ondertekend dient te worden door de ouder(s)/verzorger(s) van de leerling. De communicatie hierover naar het kind en de groep is heel belangrijk. Hierover moeten zorgvuldige afspraken gemaakt worden tussen de leerkracht en de ouder(s)/verzorger(s): wie stelt het kind op de hoogte van het versnellen of vertragen en op welk moment? En hoe wordt de beslissing gecommuniceerd naar de groep?

2.2 Doubleren

De meeste leerlingen stromen aan het einde van een schooljaar door naar de volgende groep. In enkele gevallen is het raadzaam leerlingen een langere periode te gunnen in een groep. Daarbij staat voorop dat het doubleren in belangrijke mate bij moet dragen aan de ontwikkeling van de benodigde vaardigheden. Ook de sociaal emotionele ontwikkeling speelt hierbij een belangrijke rol. De ontwikkelingskansen moeten door de doublure worden vergroot.

Met betrekking tot doubleren hebben we de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- Het verlengen van een leerjaar is met name bedoeld voor leerlingen die in hun didactische en/of sociaal emotionele ontwikkeling vertraagd zijn, terwijl wel voldoende capaciteiten aanwezig (b)lijken.
- Voor leerlingen die regelmatig ziek zijn (geweest) of zich door problemen thuis en/of op school minder hebben ontwikkeld dan verwacht mag worden, kan een doublure zinvol zijn.
- Bij leerlingen die over meerdere vakgebieden lage schoolresultaten halen of beneden gemiddelde capaciteiten hebben, doubleren we in beginsel niet. We kijken of we deze leerlingen op een andere wijze kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld met een eigen leerlijn.
- Ook voor leerlingen met een gediagnostiseerd leer –en/of ontwikkelingsstoornis(zoals bijvoorbeeld dyslexie) is specifieke hulp vaak een betere oplossing dan een doublure.
- Om de wenselijkheid van een doublure vast te stellen maken we gebruik van:
 - Ons leerlingvolgsysteem CITO LIB (rekenen, spelling, technisch – en begrijpend lezen)
 - De resultaten op methodegebonden toetsen
 - Onze observaties m.b.t. de sociaal emotionele ontwikkeling (KANVAS) en de ondersteuningsbehoeften van de leerling

- De leerling wordt besproken met de intern begeleider en tijdens de HGPD gesprekken met de orthopedagoog Aurora basisonderwijs. Deze gesprekken vinden plaats volgens de HGW-cyclus. Ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium geïnformeerd en betrokken bij de afwegingen.
- Bij een doublure wordt ten alle tijden in beeld gebracht wat het beheersingsniveau van de leerling is en aan welke doelen we in het extra jaar gaan werken. Er wordt niet vanzelfsprekend enkel een leerjaar “opnieuw” gedaan.
- In groep 8 wordt in principe niet gedoubleerd mits er sprake is van langdurige afwezigheid of zeer specifieke omstandigheden.

2.3 Versnellen

Het overslaan van een groep of het doorlopen van twee groepen in één schooljaar zijn vormen van versnelling die bij hoge uitzondering kunnen worden toegepast. Ook hiervoor geldt dat steeds zorgvuldig wordt afgewogen in welke groep de leerling de beste ontwikkelingskansen heeft.

Met betrekking tot versnellen hebben we de volgende algemene uitgangspunten geformuleerd:

- Over het algemeen geldt dat leerlingen, bij wie overwogen wordt om vervroegd door te stromen naar een hoger leerjaar, een duidelijke voorsprong moeten hebben op leeftijdsgenoten gedurende langere tijd.
- Leerlingen die hoge scores behalen worden in eerste instantie uitgedaagd binnen de eigen groep met verrijkings- en verdiepingsstof. Ook is er de mogelijkheid om deel te nemen aan de Plusklas en bovenschoolse TOP klas (zie beleidsplan Plusklas en stroomdiagram, bijlage 1).
- Indien deze ondersteuning niet voldoende blijkt te zijn, een leerling niet betrokken is bij de leerstof of het welbevinden in het geding is, dan kan een versnelling worden overwogen.
- Bij de afweging tot versnellen wordt een leerling verder getoetst om het didactisch niveau vast te stellen. Een capaciteitenonderzoek kan tot de mogelijkheden behoren.
- Bij de afweging tot versnellen wordt de module ‘Advies vervroegde doorstroming’ (zie bijlage 2) uit het DHH (Digitaal Handelingsprotocol Begaafdheid) ingezet. In deze module staan o.a. de pedagogische aandachtspunten centraal.
- Het is belangrijk om te onderzoeken of de leerling de stap sociaal emotioneel aankan.

2.4 De kleuterperiode

Kleuters komen op 4-jarige leeftijd in groep 1 van de basisschool. Deze instroom vindt gedurende het gehele schooljaar plaats. Daardoor zijn er verschillen in de periode die kleuters doorbrengen in groep 1 en 2. Enkel leerlingen die geboren zijn in de zomer hebben precies twee schooljaren. De kleuterperiode kan daardoor variëren van anderhalf jaar tot twee en een half jaar.

Sommige kleuters hebben aan deze leertijd voldoende, andere kleuters hebben meer tijd of juist minder tijd nodig om zich te ontwikkelen. Van het officieel aanmerken als “zittenblijver” van kinderen in groep 1 en 2 is geen sprake. Wel moet de school zich volgens de inspectie kunnen verantwoorden waarom een kleuter na de zomervakantie (weer) in groep 1 of groep 2 komt. Op de Cantharel is de ontwikkeling van de kleuter hierbij leidend.

M.b.t. kleuterperiode hebben we de volgende algemene uitgangspunten geformuleerd:

- Bij de afweging of een kleuter rijp is om naar groep 3 te gaan nemen we niet de kalenderleeftijd als uitgangspunt maar de ontwikkeling zelf. Deze ontwikkeling moet op alle gebieden zo ver zijn dat er met succes kan worden gestart in groep 3. Hierbij vinden we op

de Cantharel dus niet alleen het cognitieve gebied belangrijk. Op onze school leent het aanbod op cognitief gebied zich doorgaans goed voor differentiatie. Wij vinden het belangrijk dat iedere leerling zich op zijn eigen niveau en tempo mag ontwikkelen, want niet ieder domein ontwikkelt zich tegelijkertijd bij de leerlingen. Sommige leerlingen ontwikkelen zich snel en andere leerlingen met sprongetjes. Wij vinden het belangrijk dat de leerling ook sociaal- emotioneel en motorisch toe is aan de volgende stap, dit bekijken wij door de leerling goed te observeren. Ook kijken we naar de executieve functies van de leerling, aangezien dit voorwaardelijk is om goed tot leren te kunnen komen.

- Om de ontwikkeling van de kleuter goed te kunnen beoordelen maken we gebruik van de leerlijnen in Parnassys,
- De leerling wordt besproken met de intern begeleider en tijdens de HGPD gesprekken met de orthopedagoog Aurora basisonderwijs. Deze gesprekken vinden plaats volgens de HGW-cyclus. Ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium geïnformeerd en betrokken bij de afwegingen.
- Bij een langere kleuterperiode wordt ten alle tijden in beeld gebracht aan welke ontwikkelingsdoelen we in het aansluitende leerjaar gaan werken. Er wordt niet vanzelfsprekend enkel een leerjaar “opnieuw” gedaan. We sluiten aan bij de ontwikkelingsfase van de kleuter en bepalen welke aanpassingen in het onderwijs nodig zijn voor het realiseren van een ononderbroken ontwikkeling.

2.5 Najaarsleerlingen

De najaarsleerlingen (ook wel herfstleerlingen), zijn kinderen die geboren zijn in oktober, november of december. Een deel van deze kinderen gaat vervolgens na tweeënhalf jaar kleuteronderwijs naar groep 3, een ander deel van deze kinderen stroomt na ruim anderhalf jaar door naar groep 3. Het is echter niet de datum van 1 januari die bepalend is, maar de ontwikkeling van het kind. Omdat we willen dat ons onderwijs aansluit bij de leerbehoeften van de kinderen, kijken we vooral naar de mogelijkheden van een kind. Spel is de basis van de ontwikkeling van jonge kinderen. Kinderen die heel jong zijn in leeftijd en gedrag kunnen veel groei- en ontwikkelingsvoordeel van een langere kleuterperiode hebben. Dit wordt ook niet gezien als zittenblijven/doublure. Het kan juist een positieve bijdrage leveren om een kind met een zo hoog mogelijk ontwikkelingsniveau de basisschool te laten verlaten. Een kind heeft recht op een stevige basis. Het is aan ons om deze kinderen nauwkeurig en op vaste momenten te volgen en goed in beeld te hebben. Dit doen we o.a. door het registeren van de leerlijnen in Parnassys en observaties.

Deze kinderen worden besproken met de intern begeleider en tijdens de HGPD gesprekken met de orthopedagoog Aurora basisonderwijs. Deze gesprekken vinden plaats volgens de HGW-cyclus. Ouders worden in een zo vroeg mogelijk stadium geïnformeerd en betrokken bij de afwegingen.

De inspectie verwacht dat de school kan beargumenteren waarom het beter is voor bepaalde kinderen om langer in de kleuterbouw te blijven. Zoals eerder beschreven volgen we de ontwikkeling van een kind aan de hand van de leerlijnen in Parnassys. In het eindoordeel spelen de volgende aspecten een belangrijke rol:

- De sociaal-emotionele ontwikkeling, de mate van zelfvertrouwen, de zelfstandigheid, taakgerichtheid, motivatie, concentratie en het werktempo van het kind.
- De cognitieve ontwikkeling; waaronder de beginnende geletterdheid en gecijferdheid.
- Het totaalbeeld van het kind is doorslaggevend.

3. Procedure en tijdspad

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke procedure wordt doorlopen voorafgaand aan het besluit van versnellen of vertragen. Bij vertragen is hiervoor een tijdspad van een jaar beschreven omdat de leerling enkel aan het einde van het schooljaar kan doubleren. Bij versnellen is dit tijdspad niet eenduidig omdat een versnelling op meerdere momenten in een schooljaar kan plaatsvinden.

3.1 Groep 1 en 2

In groep 1 en 2 worden alle leerlingen minimaal twee keer per jaar besproken tijdens de groepsbespreking met IB. Indien er meer zorg blijkt wordt de leerling vanuit de groepsbespreking aangemeld bij de leerlingbespreking met IB om de ontwikkeling nader te bespreken en in beeld te brengen. Na de leerlingbespreking wordt met de ouders besproken wat het vervolg gaat worden. We zien dat ouders soms ook zelf zorgen over de ontwikkeling van hun kind hebben. Hiervoor zijn zij altijd welkom bij de leerkracht en/of IB. Indien de zorg zodanig is dat er getwijfeld wordt of de huidige groep nog wel passend is, worden de criteria zoals beschreven in hoofdstuk 2 toegepast. De gesprekken worden vastgelegd in Parnassys.

3.2 Najaarsleerlingen

Voor kinderen die in het najaar starten op school wordt goed gekeken naar de brede ontwikkeling van het kind. Deze leerlingen worden ook besproken tijdens groepsbesprekingen gedurende het schooljaar. Na iedere bespreking worden ouders door de leerkracht ingelicht over de voortgang. Uiterlijk in juni wordt het besluit met ouders gedeeld.

3.3 Groep 3 t/m 7

In de onderstaande tabel staan de stappen beschreven zoals deze kunnen worden doorlopen bij vertraagde leertijd. In de praktijk kan het echter ook voorkomen dat de signalen pas later zichtbaar zijn, bijvoorbeeld na de toetsperiode in het midden van het jaar. De stappen worden dan wel in dezelfde volgorde gezet maar in tijd dicht bij elkaar.

Periode	Wat	Betrokkenen
<i>September - december</i>	<ul style="list-style-type: none">• Signaleren d.m.v. observaties en methode gebonden toetsen.• Leerling wordt ingebracht in de leerlingbespreking met de intern begeleider. Afspraken en de wijze van begeleiden wordt afgestemd. Indien er meer inzicht nodig is, wordt de leerling besproken tijdens de HGPD met de orthopedagoog.• Acties en afspraken worden vastgelegd in Parnassys.	Leerkracht, ouders, intern begeleider, orthopedagoog (indien nodig)
<i>Januari – Februari</i>	<ul style="list-style-type: none">• Evaluatie van de plannen in Parnassys.• De voortgang en ontwikkeling wordt besproken.• Opstellen nieuw plan.• Indien er meer inzicht nodig is, wordt de leerling weer besproken tijdens HGPD.	Leerkracht, ouders, intern begeleider, orthopedagoog.

	<ul style="list-style-type: none"> • Uiterste moment om bij ouders zorgen te delen en mogelijkheid van doubleren te bespreken. 	
<i>Februari tot april</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van het opgestelde plan. • De voortgang en ontwikkeling wordt besproken. • Indien er meer inzicht nodig is, wordt de leerling weer besproken tijdens HGPD. 	Leerkracht, ouders, intern begeleider, orthopedagoog (indien nodig)
<i>Mei tot juni</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van het opgestelde plan. • Evaluatie van de doelen na de toets periode in mei/juni. • Uiterlijk in juni wordt het definitieve besluit over al dan niet doubleren genomen. Er volgt een plan van wat er nodig is bij doubleren of toch overgaan. 	Leerkracht, ouders, intern begeleider, orthopedagoog.

3.4 Procedure versnelde leertijd

Bij versnelling is een tijdpad niet vast te leggen aangezien de ervaring leert dat dit op meerdere momenten in het jaar kan worden vastgesteld. Indien er gesignaleerd wordt door de leerkracht dat de leerling een ontwikkelingsvoorsprong heeft en onvoldoende uitdaging ervaart dan wordt de leerling direct besproken met IB in de leerlingbespreking. In veel voorkomende gevallen signaleren ouders vaak nog eerder dat hun kind niet goed in zijn/ haar vel zit, onvoldoende uitdaging ervaart, met minder zin naar school gaat. Deze signalen worden serieus genomen. De criteria van versnellen worden toegepast en er volgen altijd meerdere gesprekken met ouders, leerkracht, leerkracht vorige leerjaar en IB t.a.v.:

- verrijking en verdieping in de huidige groep
- vaststellen didactische voorsprong
- wenselijkheid capaciteitenonderzoek
- besluitvorming
- Plan van aanpak

Indien nodig wordt de leerling zo snel mogelijk in de opvolgende groep geplaatst. Dit is niet gekoppeld aan een vakantieperiode.

De gesprekken worden vastgelegd in Parnassys. Indien besloten wordt om tot versnellen over te gaan, wordt de notitie 'Procedure versnellen' (Bijlage 3) in Parnassys ingevuld en ondertekend door ouders en school.

4. Bijlagen

Bijlage 1

Stroomdiagram m.b.t. het signaleren en ondersteunen van (hoog)begaafde leerlingen en meer presteerders binnen Aurora basisonderwijs

*Bijvoorbeeld plaatsing in de (digitale) plusklas, een meer individuele leerlijn,.....
Versie 09-09-2024

Bijlage 2

Voorbeeld grafische weergave advies vervroegde doorstroming groep 1-2

Basisadvies

Duidelijkheid over begaafdheid

Jarig voor 31-december

Gediagnosticeerde leer- en/of persoonlijkheidsstoornis

Didactische aandachtspunten

Didactische voorsprong

Uitdagingsmogelijkheden binnen de huidige groep

Ontwikkeling schrijfmotoriek

Pedagogische aandachtspunten

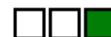
Contacten in de groep

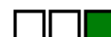
Sociaal functioneren

Verwachte ontwikkeling

Begeleidingsmogelijkheden

Werk- en leerstrategieën

Verwachte ontwikkeling

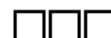
Begeleidingsmogelijkheden

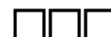
Zelfbeeld

Verwachte ontwikkeling

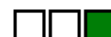
Begeleidingsmogelijkheden

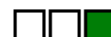
Faalangst

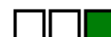
Verwachte ontwikkeling

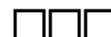
Begeleidingsmogelijkheden

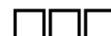
Onderpresteren

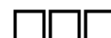
Leerstof gerelateerd

Overige problemen

Begeleidingsmogelijkheden

Voorbeeld van een grafische weergave advies vervroegde doorstroming

Basisadvies

<i>Capaciteiten van de leerling</i>	☐	☐	☒
<i>Eerdere vervroegde doorstroming</i>	☐	☐	☒
<i>Leer- of persoonlijkheidsstoornis</i>	☐	☐	☒

Didactische aandachtspunten

<i>Didactische voorsprong</i>	☐	☒	☐
<i>Eerder leerstofaanbod</i>	☐	☐	☒

Pedagogische aandachtspunten

<i>Sociaal functioneren</i>	☐	☒	☐
Verwachte ontwikkeling	☐	☐	☒
Begeleidingsmogelijkheden	☐	☐	☒
<i>Werk- en leerstrategieën</i>	☐	☒	☐
Verwachte ontwikkeling	☐	☒	☐
Begeleidingsmogelijkheden	☐	☐	☒
<i>Zelfbeeld</i>	☒	☐	☐
Verwachte ontwikkeling	☐	☐	☒
Begeleidingsmogelijkheden	☐	☐	☒
<i>Faalangst</i>	☐	☐	☒
Verwachte ontwikkeling	☐	☐	☐
Begeleidingsmogelijkheden	☐	☐	☐
<i>Onderpresteren</i>	☒	☐	☐
Leerstof gerelateerd	☐	☐	☒
Overige problemen	☒	☐	☐
Begeleidingsmogelijkheden	☐	☐	☒

Bijlage 3

Notitie 'Procedure versnellen' in Parnassys

-Wat zegt de leerkracht(en)?

-Wat zeggen ouders/verzorgers?

-Hoe staat de leerling tegenover versnellen?

-Wat zegt de intern begeleider?

-Wat zeggen voorgaande leerkracht(en)?

-Wat zegt de orthopedagoog?

Ondertekend door:

Namens ouders:

Namens school: